

VI 5. ročník 8. - 12. 3. 2021

uč. s. 28 a 29

Jihomoravský kraj

Krajské město: _____

Další větší města kraje: _____

Poloha: _____

Povrch: _____

_____

_____

_____

Vodstvo: _____

_____

_____

Zemědělství: _____

_____

_____

Průmysl: _____

_____

_____

Památky UNESCO: _____

_____

Další známé památky: _____

_____

Významné osobnosti: _____

_____

_____

Brněnské pověsti: _____

Brněnské pamětihodnosti:

Zelný trh

Kde jinde začít naše putování než na nejrozsáhlejším brněnském náměstí – na **Zelném trhu** (dříve **Horním náměstí**). Na tomto náměstí stávaly dříve domy významných brněnských měšťanů a šlechticů. I ve středověku zde bylo živo stejně jako nyní. V krámcích nabízeli kupci vedle masa, drůbeže, zeleniny a ovoce také chléb s pečivem, olej, koření, sůl, mořské ryby a také drahé látky. Uprostřed Zelného trhu stojí barokní kašna zvaná **Parnas**, kam chodívaly služebné pro vodu. Voda se tam přiváděla potrubím z řeky Svratky.

V dolní části náměstí si povšimnete nejstarší brněnské divadelní budovy **Reduty**, kde od 18. století hrávaly potulné německé a italské divadelní společnosti různé hry. Tehdy zde také hrál na klavír tehdy jedenáctiletý, vám jistě dobře známý hudební skladatel, W. A. Mozart.

V horní části náměstí stojí blok čtyř domů, původně v gotickém a renesančním slohu, nazývaný **Malý Špalíček**. V jeho blízkosti se zastavte u barokního **sloupu Nejsvětější Trojice**. Na něm můžete najít charakteristické znaky baroka, o němž jste se letos učili.

Moravské zemské muzeum

Největší budovou na náměstí je **Moravské zemské muzeum**, založené již v roce 1817.

V muzeu jsou shromážděny bohaté sbírky z období pravěku a Velkomoravské říše. Jistě si uděláte čas a společně se třídou nebo se svými rodiči muzeum navštívíte.

Kašna Parnas

Sloup Nejsvětější Trojice

Petrov

Naše kroky povedou dál horní částí Zelného trhu směrem na **Petrov**, kam se dostaneme po schodech, které končí gotickou branou u barokních soch **svatého Petra a Pavla**.

Před vámi se objeví mohutný kostel – **katedrála sv. Petra a Pavla**. Na tomto místě stál původně ve 13. století malý románský kostelík, dlouhý asi 20 metrů. Kostelík byl postupně přestavěn na gotickou stavbu. V minulosti několikrát vyhořel.

Největší zkázu utrpěl v době **třicetileté války**, kdy v létě 1645 přes tři měsíce obléhali Brno Švédové. Podle pověsti jejich velitel prohlásil, když zavelel k poslednímu útoku na město, že pokud Brno nedobudou do chvíle, kdy na Petrově ohlásí zvon poledne, tak odtáhnou pryč. Celé město od rána hořelo, hradby byly prolomené a už to vypadalo, že se město bude muset vzdát. Zvoník u kostela sv. Petra a Pavla s hrůzou pozoroval zkázu, která se valila na město. V zoufalství vystoupil po schodech do zvonice kostela a začal ze všech sil vyzvánět, a to i přesto, že do poledne zbývala ještě celá hodina.

Velitel Švédů se domníval, že už je 12 hodin a rozkázal zastavit útok. Švédské vojsko pak odtáhlo od města. Brno bylo zachráněno. Od té doby se na Petrově zvoní poledne již v 11 hodin.

Brána na Petrov

Katedrála sv. Petra a Pavla

Z Petrova se přesuneme do prostoru **Denisových sadů**, kde se zachovaly zbytky středověkých hradeb s baštami.

Špilberk

Přejdeme k záhradlí, abychom odtud uviděli na protější vrchu hrad **Špilberk**. Od 13. století sloužil hrad jako **sídlo nejvyššího přemyslovského pána na Moravě**.

Později se stal **pevností** (byl spojen s městem Brnem podzemní chodbou) a nakonec neblaze proslulým **vězením** („vězení národů“).

Krátkou dobu sloužil také jako **kasárna** a poslední půlstoletí je **národní kulturní památkou**, kde se konají nejrůznější výstavy.

Městské hradby

Špilberk

Stará radnice

Z Denisových sadů přejdeme do prostoru **Staré radnice**, kde sídlila od 14. století do 30. let 20. století městská rada. Také se zde soudilo a věznilo.

Do radničního dvora vstoupíme **pozdně gotickou branou** (říkáme jí portál), která je bohatě zdobena postavami zbrojnošů a měšťanů, jejichž štíty nesou znak Brna.

Jistě si povšimnete **křivé věžičky**, o níž se v pověsti vypráví, že ji nechal postavit její stavitel proto, aby potrestal nepoctivé městské radní, kteří mu odmítli vyplatit slíbenou odměnu.

Při přechodu na radniční nádvoří upoutají vaši pozornost dva typické symboly města – **drak a kolo**. Také ony jsou spojeny se známými brněnskými pověstmi. Pokud je neznáte, zjistěte si, o čem vypráví a před procházkou si o nich povídejte ve třídě.

Stará radnice

Náměstí Svobody

Po Masarykově třídě se dostaneme na nejstarší brněnské náměstí – **náměstí Svobody (Dolní nebo také Velké)**, které si dosud zachovalo svůj původní trojúhelníkový tvar. Na tomto náměstí se také odbývaly trhy.

Výchozím bodem našeho pozorování se stane barokní **morový sloup**, který měl chránit obyvatele města před morem.

Z budov na náměstí si povšimněte **Kleinova paláce**, kde pro výzdobu fasády byly použity litinové články. Ani další dům v sousedství by neměl uniknout vaší pozornosti. Jde o renesanční palác, někdy označovaný jako **Dům pánů z Lipé**.

Zhruba naproti němu stojí dům **U čtyř mamlasů** s tradiční cukrárnou. A tam si můžete koupit něco sladkého „na zub“ jako odměnu za vytrvalost při procházce.

Barokní morový sloup

Kleinův palác

<https://slideplayer.cz/slide/11150910/>

<https://slideplayer.cz/slide/3974679/>

<https://slideplayer.cz/slide/2718900/>

<http://regiony.lusa.cz/jihomoravsky-kraj/>

Vystřihni mapu a nalep do sešitu:

Jihomoravský kraj

